

Prof. J. Nathans

Het MAB vóór 50 jaar

maart 1932

Aan de dood van prof. Lawrence Dicksee op 14 februari 1932 wordt terecht enige aandacht besteed. 'To quote Dicksee was to quote a master of his subject' werd in Engeland beweerd. Zijn veel geraadpleegde boek werd in 1892 gepubliceerd en beleefde vele herdrukken. Ook in Nederland genoot zijn boek 'Auditing' wel bekendheid maar het had in 1932 zeer veel van zijn vroegere betekenis verloren.

In het vorige jaar was als lastig geval de vraag gesteld of een accountant een balans waarin steekpenningen verwerkt zijn, zonder voorbehoud mag tekenen. Er worden nu antwoorden van twee 'accountants van gisteren' gepubliceerd. Hun antwoorden ontlopen elkaar feitelijk niet. Ik ga voorbij aan de gegevens en antwoorden daarop van zuiver controletechnische aard maar releveer de meer ethische opmerkingen:

De accountant moet in zijn overweging geen andere maatstaf aanleggen dan die ontleend kan worden aan de norm welke in de betrokken onderneming geldend is; indien hij deze niet wenst te accepteren had hij nimmer de opdracht moeten aannemen resp. niet mogen vervolgen vanaf het ogenblik dat hij de wetenschap kreeg van de niet door hem geaccepteerde norm. Het zou toch niet geoorloofd zijn de controle ten einde toe te vervolgen en bij het tekenen van de balans een afwijzend standpunt in te nemen. (Opge-merkt wordt dat het er voor de beantwoording niet toe doet of men alleen de balans ondertekent, want daardoor wordt het winstsaldo immers mede in de verklaring betrokken.)

Een aan het bedrijf ontleende norm aanvaarden wil niet zeggen, dat men accepteren zou wat in het algemeen als onfatsoenlijk of onzedelijk wordt beschouwd. Het geven van steekpenningen is echter een zo algemeen verbreide gewoonte, dat men niet kan zeggen dat het tegen de algemeen erkende moraal of tegen gebrek aan moraal strijdt. Daarbij kan nog onderscheid gemaakt worden tussen het geven van steekpenningen in het particuliere en in het overheidsbedrijf omdat in het laatste geval de ambtenaar een daad verricht die strafrechtelijk vervolgbaar is; de accountant staat echter buiten de verhouding tussen de gevende onderneming en de ontvangende ambtenaar, hij behoeft die verhouding niet te kennen, het ligt niet op zijn weg tegenover zijn opdrachtgever als moreel censor op te treden. De andere inzender besluit zijn betoog dat in zijn conclusie ligt opgesloten, dat de accountant door zijn handtekening de steekpenningen in zekere zin

sanctioneert, er althans geen bezwaar tegen maakt. Intussen is dat niet het enige punt ten aanzien waarvan de moraal der handelsgebruiken voor verbetering vatbaar is. Het is, meent hij, niet doenlijk, van het voorkomen van een of ander in de accountantsverklaring te doen blijken.

Het decimale muntstelsel werd in 1920 door een Engelse staatscommissie afgewezen; de verdeling van het pond in 1000 delen, mils genaamd, zou te ingewikkeld geweest zijn. Ook een thans ontwikkeld plan, waarbij alle bestaande munten behouden blijven doch waarbij de shilling in 10 in plaats van 12 pence zou worden verdeeld, veroorzaakt een stroom van bezwaren.

Eén van de opponenten meent dat de invoering van het decimale stelsel (maar het pond blijft 20 shilling!) zeker geen beperking van fouten ten gevolge zal hebben, gezien de vele fouten die ontstaan door het verkeerd plaatsen van de komma. Hem was verteld dat een belangrijk deel van het accountantswerk in Amerika in beslag genomen werd met het opsporen van deze fouten. Hij voegde er eerlijkheidshalve wel aan toe: 'The standard of clerical efficiency is, of course, much higher in England than in America'.

Door een technische storing is het februari-nummer van het MAB extra laat verschenen.

Hiervoor bieden wij onze abonnees en adverteerders onze verontschuldiging aan.

De uitgever
